

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Философски

Специалност: (код и наименование)

Ф	Ф	С	6	6	0	1	1	3

Политическа социология

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

И	3	0	1

СОЦИАЛНИ НЕРАВЕНСТВА И ПОЛИТИЧЕСКИ СТИЛОВЕ

Преподавател: Доц. д-р Светла Маринова Маринова

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	30
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферат	20
	Курсов учебен проект	50
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	20
Обща извънаудиторна заетост		90
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		3
ОБЩО ЕКСТ		5

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати}	30%
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	30%
3.	Изпит - защита на курсов проект	40%

Критерии на оценяване	
За оценка „Отличен“	Отлична оценка от презентация на книга от библиографията към курса и отлична оценка от изпит (включва: курсов проект върху конкретен проблем от тематичната област на курса и публична защита на курсовия проект пред колегите, записали курса)
За оценка „Много добър“	Мн.добра оценка (средна аритметична) от презентация на книга от библиографията към курса и от изпит (включва: курсов проект върху конкретен проблем от тематичната област на курса и публична защита на курсовия проект пред колегите, записали курса)
За оценка „Добър“	Добра оценка (средна аритметична) от презентация на книга от

	библиографията към курса и от изпит (включва: курсов проект върху конкретен проблем от тематичната област на курса и публична защита на курсовия проект пред колегите, записали курса)
За оценка „Среден“	Средна оценка (средна аритметична) от презентация на книга от библиографията към курса и от изпит (включва: курсов проект върху конкретен проблем от тематичната област на курса и публична защита на курсовия проект пред колегите, записали курса)

Анотация на учебната дисциплина:	
Основа цел на курса е да въведе в социология на неравенствата като основно изследователско поле на социологията. Представят се основните класически теории в тази област, като под „класически“ в случая се разбира не стари теории, а и нови, които чрез реципиране и критика са придобили статуса на „класически“. Привилегировано място при подбора на изучаваните теоретични модели имат тези, които поставят акцент не само върху обективните йерархизирани различия между групи (подоходни, образователни, професионални), а по-скоро тези, които вземат под внимание и акцентират върху микронивото на проблема – как тези обективни разлики се възприемат, преживяват, драматизират от самите групи, поставени в различни позиции. И по-специално се разглежда въпросът как тези възприятия и преживявания на йерархизираните социални различия обуславят и конституират различни политически компетенции, проявяващи се в заемането на позиции по политически въпроси и в политическите действия на различни социални групи актьори. Усвояването на тематиката предвижда активното съучастие на студентите, избрали курса под формата на реферирание на текстове и участие в тяхното обсъждане, но също така под формата на практически задачи и занимания. Предвиждат се упражнения като вторична интерпретация на данни от проведени изследвания, от които може да се изведе връзка, респективно липса на такава, между възприемането на собствената позиция и място в социалния свят и заемането на позиция по политически въпроси, както и категориите, в които се мисли политическото. Курсът завършва с разработване, представяне и защита на курсов проект за изследване по проблем от тематичната област.	

Предварителни изисквания:	
Няма	

Очаквани резултати:	
1. Формиране на умения за работа и представяне на текстове 2. Изграждане на способност за формулиране на изследователски проблем и конструиране на проект за изследване. 3. Формиране на умения за прилагане на теоретични модели към конкретен изследователски проблем.	

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	Статус на темата за социалното неравенство в социологията. Исторически предпоставки за тематизиране на неравенството. Социално различие и социално неравенство. Вертикални и хоризонтални схеми на възприемане на социалните различия.	2 ч. л. + 2 ч. упр.
2	Субстанциално и релационно понятие за неравенство: идеите на Зимел за социалното неравенство.	2 ч. л. + 2 ч. упр.
3	Марксовият класов модел на социалното неравенство и Веберовата концепция за социално неравенство (класи, слоеве, съсловия).	2 ч. л. + 2 ч. упр.
4.	Политически ориентираният слоеви модел и анализ на социалното неравенство на Теодор Гайдер.	2 ч. л. + 2 ч. упр.
5.	Привидно аполитичният характер на структурно-функционалисткия модел на	2 ч. л. +

	социалното неравенство и „конфликтната” алтернатива на този модел, предложена от Ралф Дарендорф.	2 ч. упр.
6.	Конфигурационният модел на социалното неравенство: Норберт Елиас.	2 ч. л. + 2 ч. упр.
7.	Индивидуализация на неравенството в условията на рисковото общество. Преплитане на тенденциите на индивидуализация и глобализация и техните импликации с оглед една политическа социология на социалното неравенство: Улрих Бек	4 ч. л. + 4 ч. упр.
8.	Полика на неполитическите актьори: диагнозата и въпросите на Улрих Бек относно бъдещето на Обединена Европа от гледна точка на проблемите на социалното неравенство и трансформациите на политическата сфера.	2 ч. л. + 2 ч. упр.
9.	Социално-пространственият модел на социалното неравенство на Пиер Бурдийо и приложението му в изследването „Дистинкцията”.	2 ч. л. + 2 ч. упр.
10.	Основни проблеми на една политическа социология на социалното неравенство в изследването „Дистинкцията”: образование и политическа компетентност; статусна компетентност и статусна некомпетентност; механизми на производство на политическо мнение; групов морал и политическа компетентност; морален и политически ред; класов хабитус у политическо мнение и т.н.	6 ч. л. + 6 ч. упр.
11.	Приложение на социално-пространствения модел на социалното неравенство в изследването „Страданията” и проблеми на „превода” му в различни национални контексти (Изследването „Общество с ограничена отговорност). Проблемът за оттеглянето на държавата и ефектите върху трансформацията на социалните неравенства и политическите компетенции на социалните групи.	4 ч. л. + 4 ч. упр.

Библиография

- Бек, У.:** *Що е глобализация?*, 2002, Критика и хуманизъм, София.
- Бек, У.** 2012: *Германска Европа. Новите властови пейзажи под знака на кризата*. Критика и хуманизъм, София
- Бек, У.** 2013: *Рисковото общество. По пътя към една друга модерност*. Критика и хуманизъм, София (под печат)
- Бурдийо, П.** 1997: Социално пространство и символно пространство, в: Бурдийо, П. *Практическият разум*, София.
- Бурдийо, П.** 2001: Въведение към ‘Дистинкцията’, в: Стефанов, И./А. Янева (съст) 2001: *Социологически модели на изкуството*, София: 211-219.
- Бурдийо, П.** 2010: Оттеглянето на държавата, В: *Годишник на Софийския университет “Св. Кл. Охридски”*, Философски факултет, книга Социология, Т. 102/2010; <http://hdl.handle.net/10506/323>
- Бурдийо, П.** 2010: Да се разбира, В: *Годишник на Софийския университет “Св. Кл. Охридски”*, Философски факултет, книга Социология, Т. 102/2010; <http://hdl.handle.net/10506/323>
- Вебер, Макс** 1992: Съсловия, класи и религия, в: Даскалов, Р. (съст) 1992: *Макс Вебер. Социология на господството. Социология на религията*. София. 395-433.
- Вебер, Макс** 2004: *Протестантската етика и духът на капитализама*, София
- Дарендорф, Р.** 1993: *Съвременният социален конфликт*, София.
- Елиас, Н.** *Що е социология* (гл. III Игрови модели) София, 1999: 79-115
- Зимел, Г.** 2002: *Бедният*, в: Зимел, Г. *Социология. Изследвания върху формите на обобществяване*, Велико Търново 223-246.
- Келер, К.** 2010: Качествени изследвания на социалните структури и относителната лишеност. От Чикагската школа до Пиер Бурдийо, в: *Годишник на Софийския университет “Св. Кл. Охридски”*, Философски факултет, книга Социология, Т. 102/2010; <http://hdl.handle.net/10506/323>
- Маркс, К.** Осемнайсти брюмер на Луи Бонапарт, в: *Маркс, Енгелс: Избрани съчинения в 10 тома*, София, том 3: 145-241.

- Маринова, С.** 2010: Фрагменти на една “събитийна” социология на социалното неравенство: бележки върху Зимел. В: Годишник на Софийския университет “Св. Кл. Охридски”, Философски факултет, книга Социология, Т. 102/2010; <http://hdl.handle.net/10506/323>
- Маринова, Св., Л. Пожарлиев и Л. Вайсова** 2010: Социални неравенства в трансформиращото се пространство на един постсоциалистически софийски квартал (случаят Драгалевци), в: *Социологически проблеми*, бр. 1-2, с. 231-256.
- Фогел, Б.** 2010: Несигурният икономически статус – ново социално положение?, в: В: Годишник на Софийския университет “Св. Кл. Охридски”, Философски факултет, книга Социология, Т. 102/2010; <http://hdl.handle.net/10506/323>
- Шултайз, Фр., Н. Немирес** 2010: *Ницетата на света* на Пиер Бурдийо – изследване и прототип на една диагноза на обществото „от долу”. В: В: Годишник на Софийския университет “Св. Кл. Охридски”, Философски факултет, книга Социология, Т. 102/2010; <http://hdl.handle.net/10506/323>
- Век, U.** 1986: Jenseits von Stand und Klasse? Soziale Ungleichheiten, gesellschaftliche Individualisierungsprozesse und die Entstehung neuer sozialer Formationen und Identitaeten, in: R. Kreckel (Hg.) 1983: Soziale Ungleichheiten. Sonderband 2 der Sozialen Welt, Goettingen; 25-73 (непубликуван превод).
- Bourdieu, P.** 1983: Oekonomisches Kapital - Kulturelles Kapital - Soziales Kapital, in: Kreckel R. (Hg.) 1983: Soziale Ungleichheiten. Sonderheft 2 der Zeitschrift 'Soziale Welt', Goettingen: 183-198. (непубликуван превод).
- Bourdieu, P.** 1982: Die feinen Unterschiede. Frankfurt am M. (непубликувани преводи на 2 текста от изследването).
- Bourdieu, P.** et. al. 1997: Das Elend der Welt. Zeugnisse und Diagnosen alltaeglichen Leidens, Konstanz.
- Darendorf, Ralf** 1974: Ueber den Ursprung der Ungleichheit unter den Menschen, in: Dahrendorf, R. (Hg.) 1974: Pfade aus Utopia, Muenchen 352-379 (непубликуван превод).
- Elias, Norbert/John Scotson** 1992: Etablierte und Aussenseiter, Frankfurt a. M. Suhrkamp (непубликуван превод)
- Geiger, Th.** 1962: Theorie der sozialen Schichtung, in: ders.: Arbeiten zur Soziologie, Hg. Von Paul Trappe, Neuwied/Berlin: 186-205.
- Geiger, Th.** 1987: Die soziale Schichtung des deutschen Volkes. Soziographischer Versuch auf statistischer Grundlage. (Nachdruck der 1. Auflage 1932) Stuttgart. (увод, непубликуван превод)
- Davis, Kinsley and W. Moor** 1973: Einige Prinzipien der sozialen Schichtung, in: Hartmann, H. (Hg.): Moderne amerikanische Soziologie. Neuere Beitrage zur soziologischen Theorie, 2. Aufl. Stuthart: 396-410.
- Parsons, Talcott** 1940: Ansatz zu einer analytischen Theorie der sozialen Schichtung, in: ders. Soziologische Theorie; Darmstadt/Neuwied, 3. Aufl. 1973: 180-205.
- Parsons, Talcott** 1949: Soziale Klassen und Klassenkampf im Lichte der neueren soziologischen Theorie, in: ders. Soziologische Theorie; Darmstadt/Neuwied, 3. Aufl. 1973: 206-222.
- Schelsky, Helmut** 1953: Die Bedeutung des Schichtungsbegriffs fuer die Analyse der gegenwaertigen deutschen Gesellschaft, in: ders. 1965: Auf der Suche nach Wirklichkeit. Gesammelte Aufsaezte, Duesseldorf/Koeln 331-336 (непубликуван превод)
- Schelsky, Helmut** 1956/1961: Gesellschaftlicher Wandel, in: ders. 1965: Auf der Suche nach Wirklichkeit. Gesammelte Aufsaezte, Duesseldorf/Koeln 337-351 (непубликуван превод)
- Schelsky, Helmut** 1961: Die Bedeutung des Klassensbegriffs fuer die Analyse unserer Gesellschaft, in: ders. 1965: Auf der Suche nach Wirklichkeit. Gesammelte Aufsaezte, Duesseldorf/Koeln 352-388 (непубликуван превод)
- Schultheis, Fr., Kr. Schulz** 2005: *Gesellschaft mit begrenzter Haftung. Zumutungen und Leiden im deutschen Alltag*. Konstanz (непубликуван превод).
- Simmel, G.** 1983: *Rosen. Eine soziale Hypothese*, in: Simmel, G. 1983: Schriften zur Soziologie, Frankfurt/M: Suhrkamp; 169-173 (непубликуван превод)
- Simmel, G.** 1983: *Zur Psychologie der Mode. Soziologisches Studie*, in: Simmel, G. 1983: Schriften zur Soziologie, Frankfurt/M: Suhrkamp; 131-140. (непубликуван превод)
- Simmel, G.** 1983: *Zur Psychologie der Scham*, in: Simmel, G. 1983: Schriften zur Soziologie, Frankfurt/M: Suhrkamp; (непубликуван превод)

Weber, Max 1980: Staende und Klassen, in: Weber, M. 1980: Wirtschaft und Gesellschaft. Tuebungen: Mohr; 177-180. (**непубликуван превод**)

Weber, Max 1980: Machtverteilung innerhalb der Gemeinschaft: Klassen, Staende, Parteien, in: Weber, M. 1980: Wirtschaft und Gesellschaft. Tuebungen: Mohr; 531-541. (**непубликуван превод**)

Февруари 2016 г.

Съставил: Доц. д-р Светла Маринова